

PER QUÈ ALS NENS NO ELS AGRADA ANAR A L'ESCOLA

Daniel T. Willingham

Si bé el títol d'aquest llibre no es diu prou amb el seu contingut, segur que ha motivat la curiositat dels lectors. L'autor d'aquest llibre, publicat fa uns cinc anys, en realitat ens parla sobre com funciona la ment dels aprenents i sobre com ho podem tenir en compte a les aules.

En el llibre es plantegen moltes qüestions interessants sobre com aprenen els infants i es critiquen determinades pràctiques educatives que no afavoreixen la reflexió i l'aprenentatge de l'alumnat. Es plantegen preguntes que ens obliguen a revisar les nostres creences sobre com funciona la ment a l'hora d'aprendre.

El llibre té una estructura molt clara. Cada capítol es formula amb una pregunta que introdueix el seu contingut. Aquesta pregunta s'explicita àmpliament i es proposa una resposta argumentada amb explicacions clares i exemples concrets de l'aula. A cada capítol hi ha a més un apartat amb *Implicacions per a l'aula* amb idees per preparar i realitzar les activitats a l'aula. Per acabar es suggereixen alguns llibres agrupats en dos blocs: *bibliografia menys tècnica* amb lectures útils per a tot tipus de lector interessat en el tema i *bibliografia més tècnica* amb lectures tècniques per a lectors més especialitzats.

Les argumentacions susciten reflexió i debat ja que sovint s'inicien amb afirmacions contundents. Afirmacions que es contradiuen amb idees fortament arrelades a la nostra cultura educativa tant des de l'àmbit de la psicologia cognitiva com des de les noves tendències educatives més innovadores. De fet hi ha una clara voluntat de suscitar aquest debat, encara que, en alguna ocasió no estigui del tot argumentat.

Comença afirmant que la nostra ment no està dissenyada per reflexionar. Si bé som curiosos per naturalesa i ens agrada resoldre problemes, evitem la reflexió perquè ens resulta difícil i lenta. Explica que hi ha funcions molt més complexes (com per exemple mirar o moure's) que la reflexió que el cervell fa amb molta més eficàcia. Per això es tant difícil innovar, perquè - si podem- preferim utilitzar allò que ja sabem, el que tenim a la memòria i no perdre temps reflexionant i provant coses noves.

Davant la creença actual que contraposa l'ensenyament per competències a l'ensenyament de "continguts" (entesos en general com continguts conceptuals...), reivindica la importància de tenir i proporcionar cultura general a l'alumnat i explica que les competències són impossibles sense coneixements. La cultura general enriqueix el coneixement, augmenta el vocabulari, ens ajuda a comprendre relacions lògiques implícites, permet fer agrupacions i augmentar la memòria de treball i ens ajuda quan un text es ambigu.

La memòria de fets i conceptes es especialment important en la comprensió lectora ja que permet relacionar el que llegim amb el que sabem.

En relació a la memòria i al perquè l'alumnat sovint no recorda el que ha treballat a l'aula, creu que cal provocar més connexió emocional entre el que es fa a l'aula i els interessos dels alumnes i proposa algunes estratègies per tenir-ho en compte.

Un capítol polèmic es el cinquè en el que planteja la pregunta: "És recomanable l'«ensinistrament?»". Reivindica la necessitat de practicar l'ensinistrament per automatitzar processos de treball, com els hàbits i els procediments. Explica que quan dominem el càlcul, sabem resoldre millor els problemes i la pràctica sistemàtica ens protegeix de l'oblit. Si bé ningú negaria que per aprendre continguts de tipus procedimental i tècniques, el treball de repetició i la pràctica sistemàtica és necessària, la paraula "ensinistrament" ens alerta i no ens convenç. Potser si parléssim d'entrenament en certes habilitats ens resultaria més fàcil d'acceptar. L'autor ho justifica dient que cal que els alumnes arribin a automatitzar processos de treball. Explica per exemple, que als alumnes amb problemes de matemàtiques els va molt bé exercitar-se i ser ràpids en el càlcul; si dominen el càlcul poden disposar de més memòria de treball quan estan realitzant problemes o d'altres activitats matemàtiques.

Segons l'autor, el que diferencia els principiants dels experts en un tema es el temps que han dedicat a aquell tema. Per ser un expert en qualsevol camp afirma que es necessiten almenys 10 anys (*Regla dels 10 anys*). Es podria per tant deduir que qualsevol pot ser expert en un tema si s'hi dedica a fons i hi treballa al llarg d'un temps considerable. En aquest sentit la seva mirada es poc determinista ja que aposta pel treball i la implicació emocional. Per aquest motiu recomana no fer excessives lloances als alumnes per la seva intel·ligència ja que això els pot fer creure que resolen els problemes per la seva intel·ligència i no pel seu esforç. Es millor motivar els alumnes per aprendre més i millor i felicitar-los pel seu esforç i perseverança.

M'agraden els dos capítols que dedica a l'atenció a la diversitat quan afirma que els alumnes son més semblants que diferents en els seus estils i capacitats i creu que aquestes diferències no haurien de ser tant importants pel professorat. A propòsit d'aquesta creença, fa un repàs a les moltes classificacions realitzades pels psicòlegs sobre els estils cognitius proposats i ironitza sobre la seva veracitat. Per ell, les teories sobre les intel·ligències múltiples formen part del que anomena *psicologia bubble*[1], que denomina psicologia del sentit comú. Per ell "*psicologia bubble fa referència al fet d'usar noms complicats i nous per a coses tant evidents que fins i tot la nostra avia ens hauria explicat*". Les considera útils a l'hora de fer programacions d'activitats variades que tinguin en compte els diferents estils perceptius i cognitius però no tant de cara a la individualització de l'ensenyament.

Quan reflexiona sobre com ajudar l'alumnat més lent, aposta per exigir i treure el màxim de cadascú. Està ben convençut que la intel·ligència sempre es pot desenvolupar i millorar però necessita motivació i estímuls

ÀMBITS DE PSICOPEDAGOGIA I ORIENTACIÓ
ÁMBITOS DE PSICOPEDAGOGIA Y ORIENTACION
FIELDS OF EDUCATIONAL PSYCHOLOGY AND COUNSELLING

Nº 44 (2a.època) març 2016

URL: www.ambitsaaf.cat

ISSN: 2339-7454

Copyright ©

per desenvolupar-se. Hem de demostrar que tenim confiança en tots i totes, les/els hem de felicitar pel seu esforç i perseverança i no per les capacitats que poden tenir.

Per acabar, a l'últim capítol aporta moltes idees perquè el professorat s'animi a revisar les seves pràctiques. També aquí, destaca el valor del treball i l'ajuda entre docents. Els docents s'han de mantenir desperts, reflexionar i revisar el que fan a l'aula. Entre d'altres coses, proposa que facin: observació entre docents, gravacions a les aules per analitzar-les conjuntament, identificar dificultats i èxits, organitzar grups de discussió entre professors, resoldre i comentar dificultats o compartir dubtes i preguntes.

En definitiva, estem parlant d'un llibre força interessant que proposa i esmicola temes de debat que estimulen la reflexió i la innovació a les escoles. Es un llibre que recomano llegir amb calma i acompanyar-lo amb la conversa entre docents. Docents que tinguin interès en reflexionar sobre com s'aprèn, docents que s'animin a llegir-lo poc a poc i es regalin moments de debat pedagògic i educatiu. Segur que en trauran bones idees per la pràctica i per replantejar-se certes maneres manera d'ensenyar i d'aprendre.

Bona lectura!

Nota:

[1] En jiddisch *bubbe* vol dir "àvia"

Teresa Huguet